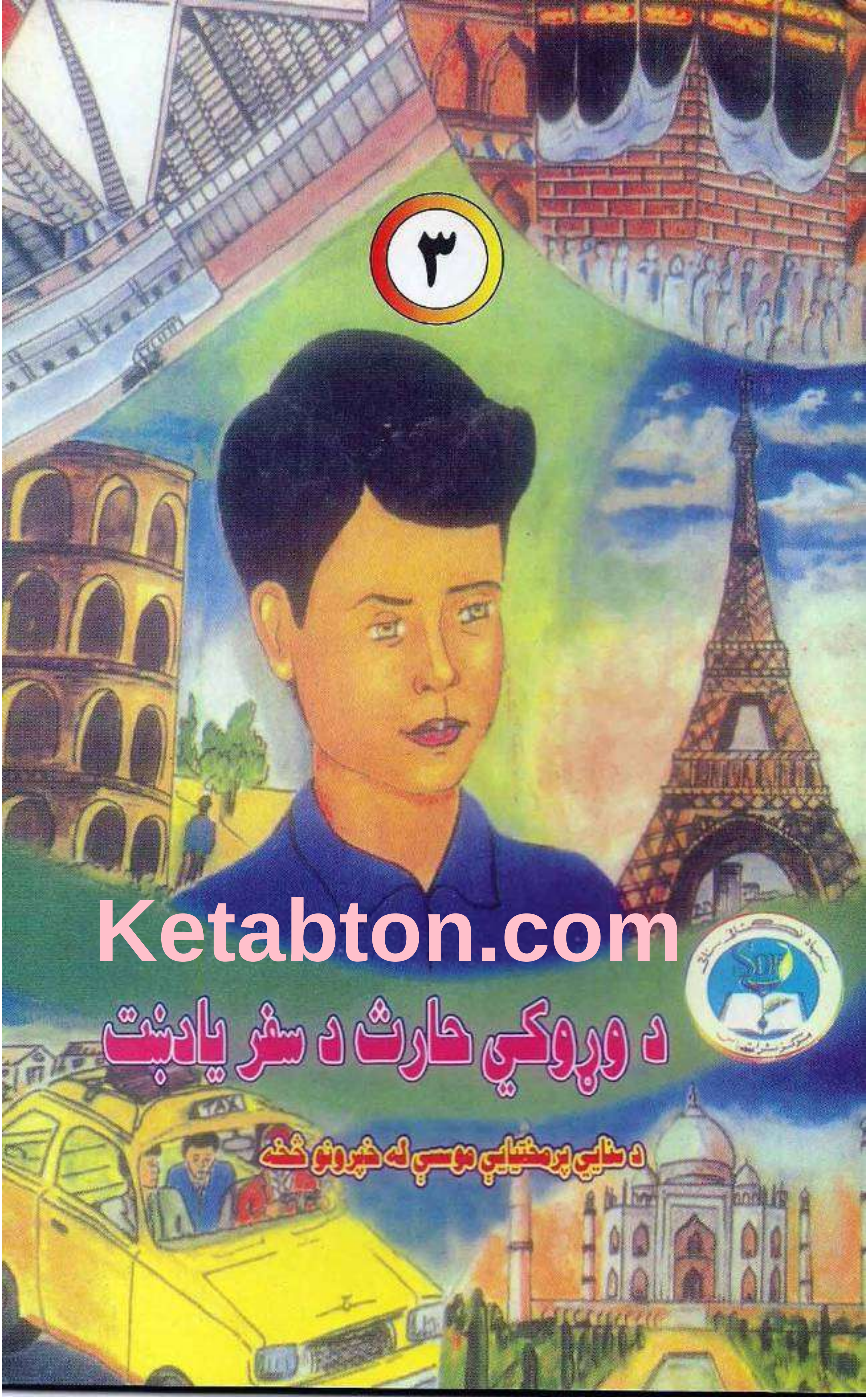

Ketabton.com

ketabton.com: The Digital Library

۳

دوړوکي حارث د سفر یادښت

خپرونکې : د سنايي پرمختيايي موسسه
مسول مدير : راز محمد «دليلي»
ليکونکی : محمد رفيع «کابلي»
پښتو ژباړه : سيد حامد «هاشمي»
انځورګر : سلطان حميد «فانوس»
کمپوز او ديزاين : سيد نذير «حسيني»
لومړی چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د افغانانو لپاره د عالي تعليماتو اداره (SAFE) د ۱۳۷۷ کال د کب مياشت.
دويم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه (SDO) د ۱۳۷۹ کال د وري مياشت.
دريم چاپ : ۵۰۰۰ ټوکه، US-BPRM د IRC-UGP له خوا د ۱۳۷۹ کال دتلي مياشت.
څلورم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، USAID, TROCAIRE په مالي مرسته د ۱۳۸۰ کال د تلې مياشت.
پنځم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه Children at Risk د ۱۳۸۱ کال د مرغومي مياشت
شپږم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، دسنايي پرمختيايي موسسه د ۱۳۸۲ کال د تلې مياشت.
اووم چاپ : ۲۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه د ۱۳۸۲ کال د ليندی مياشت.
اتم چاپ : ۱۰۰۰ ټوکه، د سنايي پرمختيايي موسسه د ۱۳۸۳ کال دليندی مياشت.
اوسني چاپ :
نهم چاپ پښتو : ۱۵۰۰ ټوکه د سنايي پرمختيايي موسسې په مالي لګښت د ۱۳۸۵ کال د سلواغې مياشت
لسمه طبع پښتو : ۱۰۰۰ ټوګه د سنايي پرمختيايي موسسې په مالي مرسته د ۱۳۸۶ کال د کب مياشت

ددې کتاب ټول حقوق د سنايي پرمختيايي

موسسې پورې اړه لري.

په کابل کې پته : پنځم سړک، انصاري څلور لارې د محمد علم فيض زاد ليسې خواته
تيلفون : ۰۲۰ - ۲۲۰۱۶۹۳
پوست بکس : ۱۸۱
برېښنا ليك : sieal@brain.net.pk
انټرنيټ پاڼه : www.sanayee.org
په پاکستان کې پته : اورکزي پلازې شاته، يوينورستي تاون، پيښور پاکستان.
تيلفون : ۰۰۹۲ - ۹۱ - ۵۸۴۲۱۵۵ - ۹۱۵۸۲۱۶۵
فکس : + ۹۲ + ۹۱ - ۵۸۴۵۱۳۹

ketabton.com - The Digital Library

۳

تصویري کیسه

د وړوکي حارث

د سفر یادښت

ketabton.com - The Digital Library

دوړوکي حارث د سفر یادښت

کله چې((دوړوکي حــــارث)) کتاب، لوســــتونکو و لوســــتلو، ټولو کوچنیانو ځانونه د حــارث په څیر ګڼل او د ســـفر ذوق و رســـره پیدا شوتر څویوتره(کاکا) و مومي او په سفر سره ولاړشي. مونږ ته یې لیکونه راواستول او تلفونونه یې وکړل چې څرنګه کولای شي د نړۍ شا او خواته سفر وکړي؟ زمونږ ځواب دوي ته داؤ چې د نړۍ په هکله مطالعه وکړي او ځانونه د نړۍ د احــوالو څخه خبــر کړي. د پایلې په توګه(دوړوکي حــارث) کتاب زرګونه ټوکه د لوســتونکو د پوښتنو د ځواب لپاره موثر وو. د دې لپاره چې لاسونه موتش پاتې نه شـي بـیا هــم د دې کتـــاب د چاپولـــو په هکلـــه هـــڅه کـــوو چې د غوښتونکو او مطالعه کوونکو د تندې تسکین وکړو.

والسلام

ketabton.com - The Digital Library

سریزه

دغه کتاب دریم کتاب دی چې د کوچنیانو لپاره دخپرولودلړۍ په برخه کې د سنايي پرمختیايي موسسې(SDO)له خوا د چاپ په ګاڼه ښایسته کیږي. دا کتاب دومر په زړه پورې او ګټور دی چې په لوستلو سره یې په زړه پورې، ګټور او نه هیریدونکي موضوعات زده کیږي او یادښت یې د تل لپاره دلوستونکو په ذهنونو کې پاتې کیږي.

دغه کتاب دیو هوښیار اودقیق کوچني صحنې او موضوعات چې دنړۍ څو ملکو نو ته دپلار دیو دوست سره چې دی یې(کاکاجان) بولي تشریح کوي. ښکلی تصویرونه ،نقشې او د مختلفو ممالکو بیرغونه د کتاب ښکلا لازیاتوي.

ددې کتاب دنشر ولو موخه او مقصد دکوچنیانو د ذهنونو پرمختیا ، پیاوړتیا اود معلوماتو ډیر والی دی .

والسلام

راز محمد «دلیلي»

ketabton.com - The Digital Library

دوړوکي حارث د سفر یادښت

کله چې زه د دولســـو کلو نو هلك وم زموږ په ګاونډ کې یوه سپین سرې مهربـانه ښځه وه چې مونږ ته به یې کیسې کولې. هغې به ویل: پخوا یو ښوونکی و چې یوبـــڼ او یو طوطي یې درلودل. کله به چې ښوونکی له ښوونځي څخه کورته راغی، خپل بڼ ته به تللو او خپل طوطي به یې هم دځان سره وړلو. د طوطي قفس به یې دونې په یو ښاخ کې ځوړند ولو او خپله بـــه یې دونې ســـیوري لاندې سبـــق وایه. کله بـــه چې ښوونکي چاته ویل چې ښه راغلاســـت طوطي بـه یې هم په خپله ژبـه غژ غژ کاوه او ویل بـه یې ښه راغلاست، ښه راغلاست.

د کلي هلکانو ښوونکي ســــره ډیره مینه لرله او هغه ته بـه یې ښاغلی ښوونکی صاحب

ketabton.com - The Digital Library

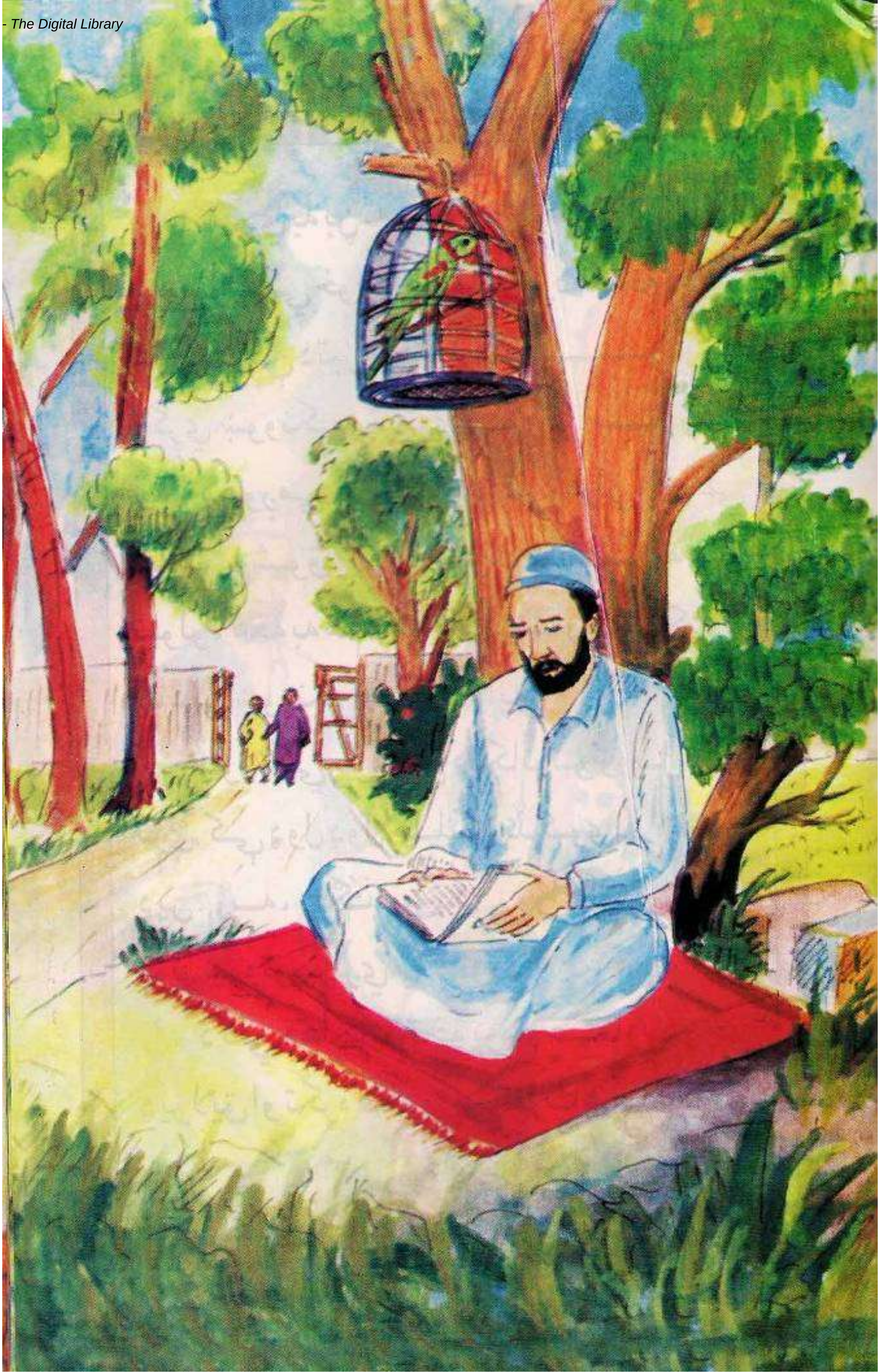

ketabton.com - The Digital Library

وایه. هغوي به بڼ ته راتلل، دونو سیوري لاندې به د ښوونکي خواته راټولیدل او د هغه نه به یې غوښتل چې د تیرو وختونو کیسـ‍ـــــــې ورته وکړي. ښوونکي به د نړۍ، غرونو، سیندونو، لمر، سپوږمۍ او ستورو کیسې کولې. طوطي به هم په شوق او ذوق سره دې کیسو ته غوږ نیولو، هغه به هم د هلکانو په شان ښوونکي ته ښاغلي ښوونکی صاحب وایه.

ښوونکي یوه ورځ هلکانوتو وویـل: ((په نړۍ کې ډول ډول خلـك ژوند کـوي. د هغـوي دین، ژبـه، رنګ، پوټکی، رواج او خوراك له مونږ سره توپیر لري.))

د کلي د هلکانو څخه یو هم حـــارث و، چې ډیر لایق او تکړه هلك و. حـــارث هوډ درلودلو

ketabton.com - The Digital Library

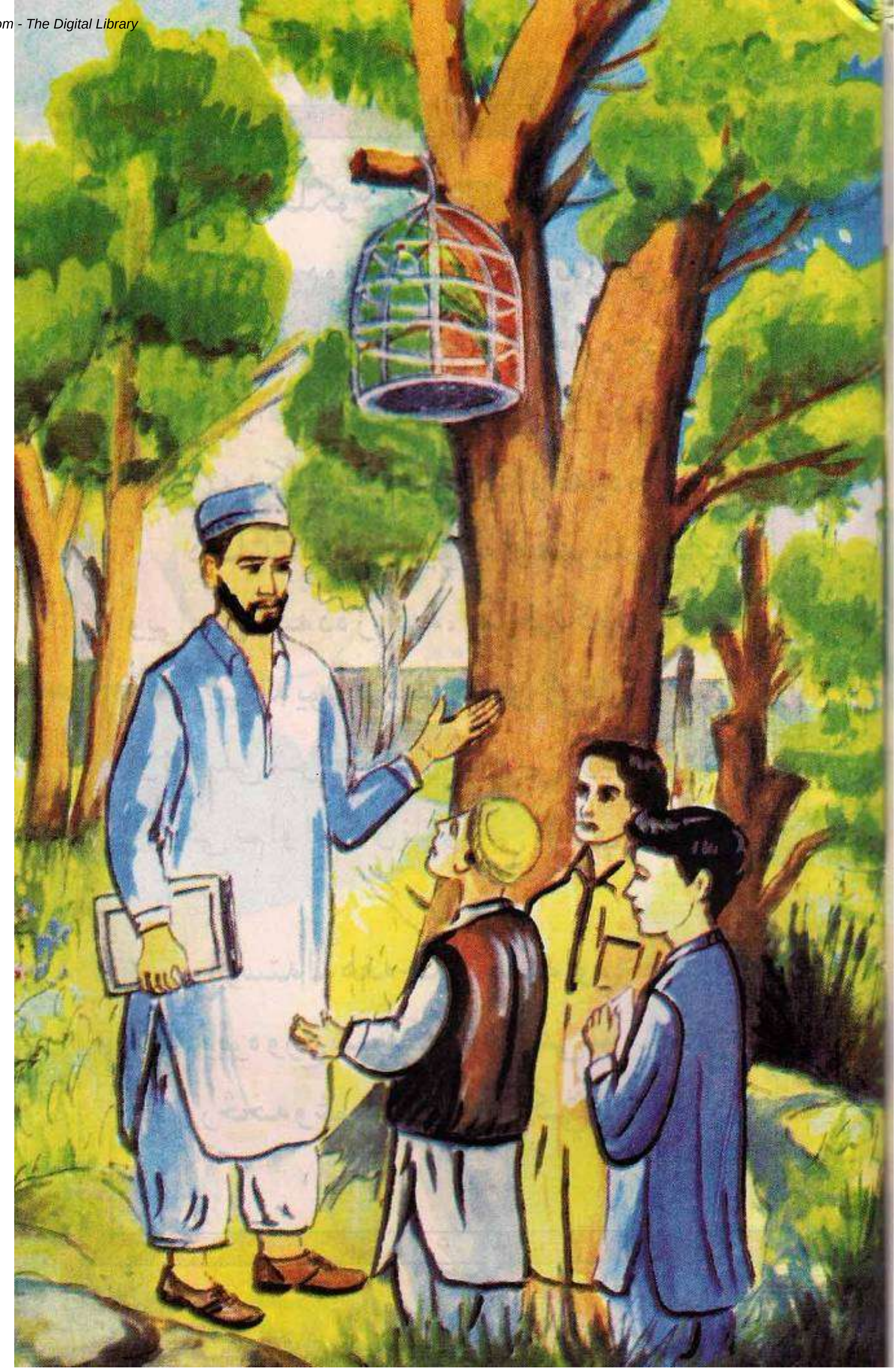

ketabton.com - The Digital Library

چې د نړۍ د خلکو د رواجونو په هکله په ډېر څه وپوهيږي. يوه ورځ کله چې کورته راغی، خپل پلارته يې وويل: ((پلار جانه هيله لرم چې د نړۍ شا او خواته سفر وکړم او وګرځم او د ډول ډول خلکو په هکله په څه وپوهيږم او څه زده کړم.))

د حارث پلار چې يوښه او مهربان سړی و، ورته يې وويل: (ښه ده زړګيه، اما څرنګه به امکان ولري چې ته يوازې سفر وکړې ؟) حارث حيران او ناهيلی شو او د ځان سره يې وويل چې لاخو وړوکی يم او امکان نلري چې يوازې سفرو کړم.

وروسته له هغه حارث شپه او ورځ غمجن و. هغه يوه ورځ ښوونکي ته ورغی او مشــــوره يې ورڅخه وغوښتله. ښوونکي ورتــه وويــل

ketabton.com - The Digital Library

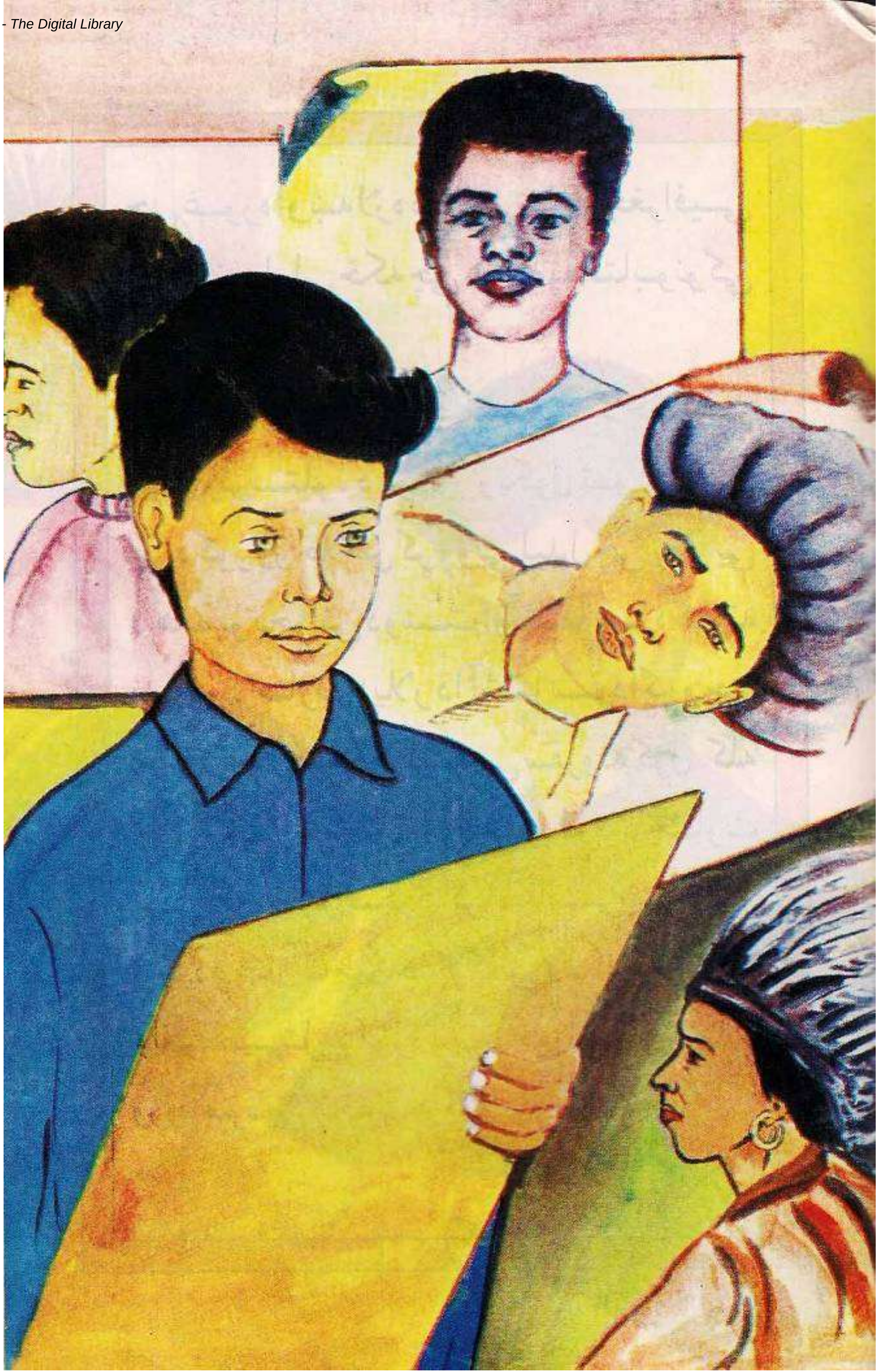

ketabton.com - The Digital Library

چې غوره او ښه لاره داده چې ته د جغرافيې کتابونه ولولې ځکه چې هر څه په کتابونو کې شته دي.

يوه ورځ کله چې حارث د جغرافيې کتاب لوستلو، د کور ور وټکول شو. کله چې يې د کور ور خلاص کړ، ويې ليدل چې پلار يې د هغه يو پخواني دوست او آشنا سره کورته ننوتل. د حارث د پلار دا آشنا سوداګر و چې د نړۍ مختلفو ملکونو ته يې سفرونه کول. کله چې د ژمي رخصتۍ را ورسيدلې، د حارث پلار هغه د خپل سوداګر آشنا سره په سفر وليږد. حارث ځان سره کالي، کتابچه او قلم واخيستل ، مور، پلار، خويندو او وروکي ورور سره يې مخه ښه وکړه.

ketabton.com - The Digital Library

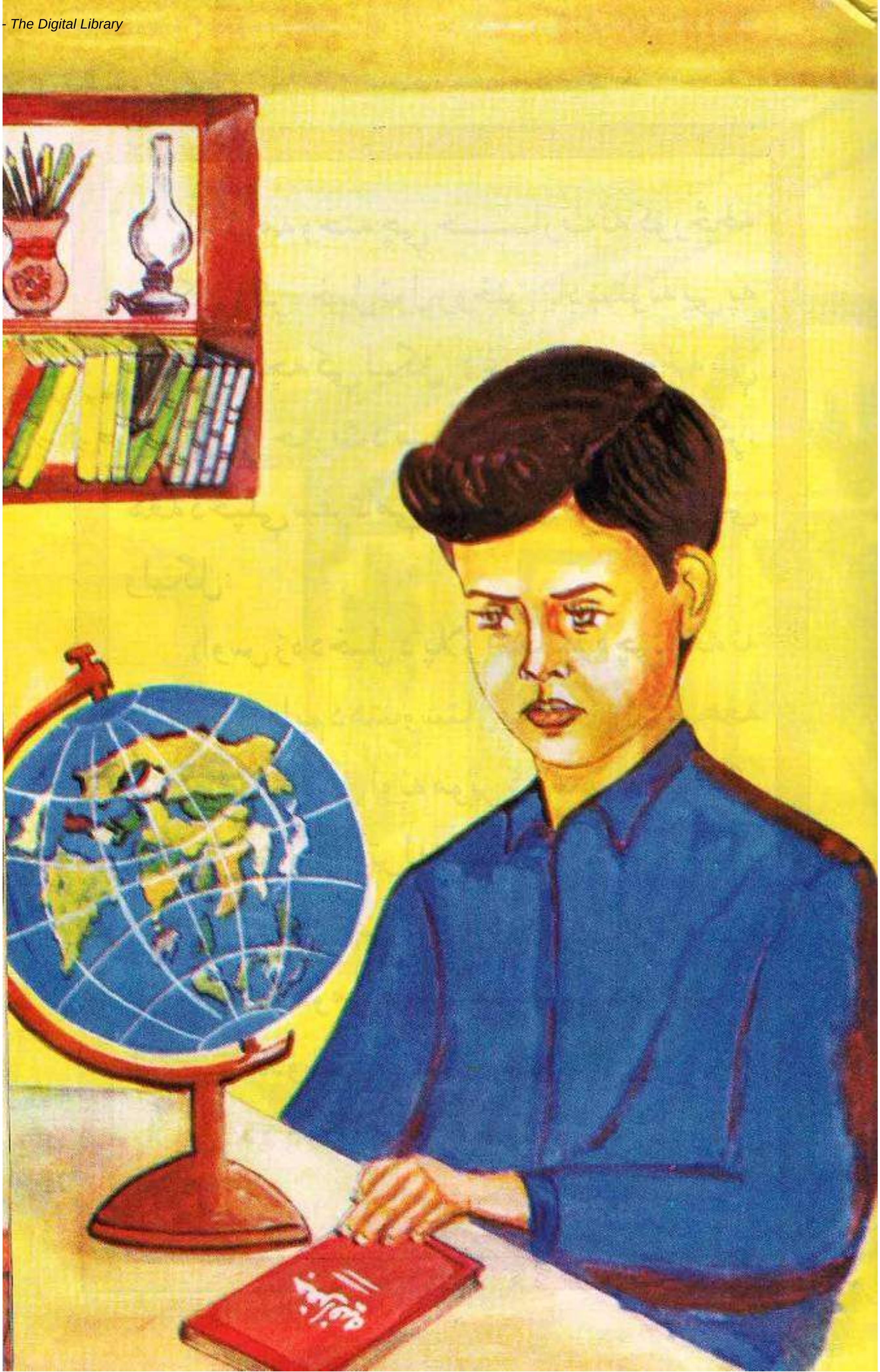

ketabton.com - The Digital Library

له کومه وخته چې حــــارث له کورڅخه حـرکت وکړ، خپل ټول روځني یادښتونه یې په خپله کتابچه کې لیکل. دغو یادښتونو تـه یـې د (وړوکي حارث د سـفر یادښتونه) نوم ورکړ. هغه دخپلې سفرنامې په لومړۍ مخ کې داسې ولیکل:

(اوس زه دخپل د پلار آشنا سره چې هغه ته کاکا جان وایم دهندوستان په لاره روان یم. هغه سترې شوی دی اوپه موټر کې ویده دی، مګر زه ویښ یم او دموټر له ښیښې څخه دبـــاندې ګورم. سره ددې چې ژمی دی خو هوا ګرمیږي.)

نن دمرغومي دمیاشــــــتې اتمه نیټه ده اوموږ هندوســــتان ته رســــیدلي یو. دهند پلازمینه د ډهلي ښار دی دهند د نفوســـــو

ketabton.com - The Digital Library

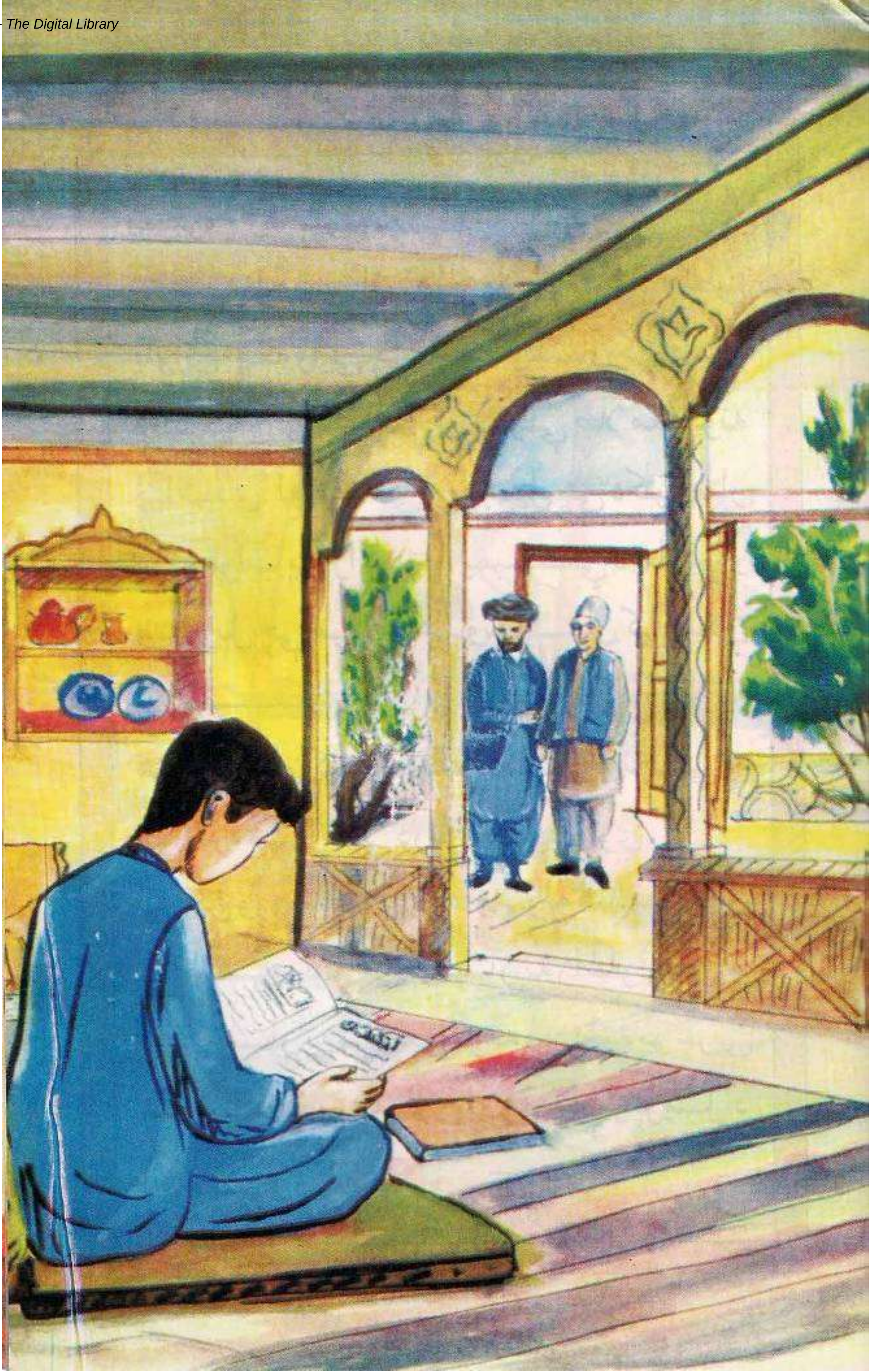

ketabton.com - The Digital Library

شمېره ۹۷۰ میلونه ده.

یو هندوستانی هلك پلاستیکي خلطې پلوري. هغه وایي چې په هندوستان کې د تیرو دسکورو، اوسپنې او سپینې طلا معدنونه زیات دي. له هغه مې و پوښتل چې د کوم ښار یې؟ ځواب یې راکړ: زه د بمبئي د ښاریم او ویې ویل چې مونږ په هندوستان کې پیلان اوشیدې لرو. د غه هندي هلك وویل په هندوستان کې د ښونځي هلکان او نجونې په غورسره د ښوونکي درس ته توجه کوي.

نن وروسته له دوه او نیوله هندوستان څخه سعودي عربستان ته راغلو. دلته هم د هندوستان په شان هوا ګرمه ده. دلته یو عربی هلك ښکاري باز لري له هغه مې و پوښتل د

ketabton.com - The Digital Library

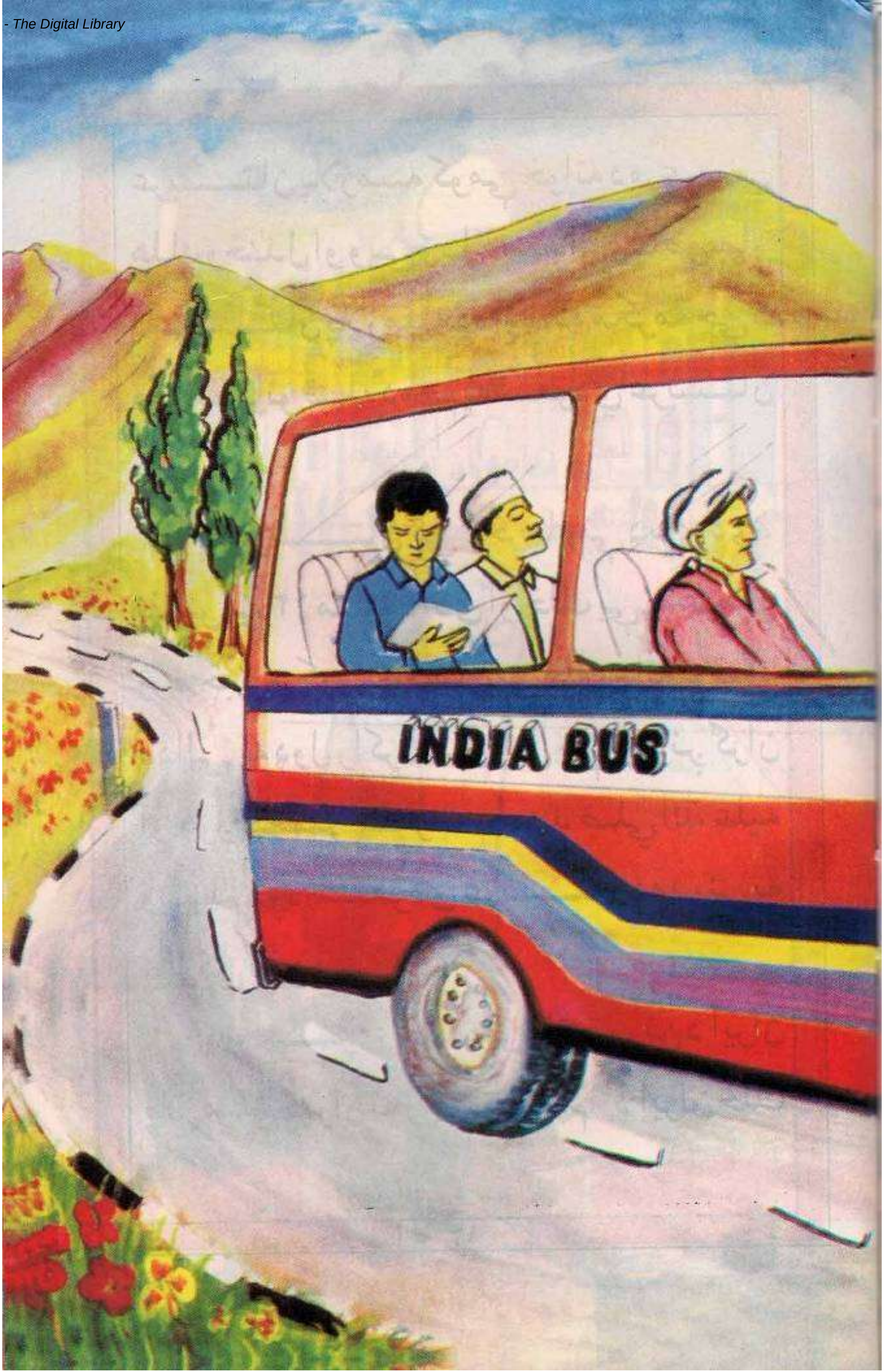

ketabton.com - The Digital Library

عربستان پلازمینه کومې خواته ده. عربي هلك وخندل او ويې ویل: همدا د رياض ښار د عربستان پلازمينه ده او مکه مکرمه چې د مسلمانانو قبله ده هم په سعودي عربستان کې ده.

په عربستان کې د خرما ونې ډیرې دي، نفوس يې ۱۲ ميليونه دی او خلك يې په عربي ژبه خبرې کوي. هغه عربي هلك ماته يو قلم دډالۍ په ډول راکړ. هغه وویل چې زمونږ ګران او خوږ پيغمبر حضرت محمد صلي الله علیه وسلم هم د سعودي عربستان د مدينې په ښار کې دفن دی.

ډیر ستړی اوستو مانه یم، نن د ایران پلازمینې تهران ته راورسیدم. د ایران خلك

ketabton.com - The Digital Library

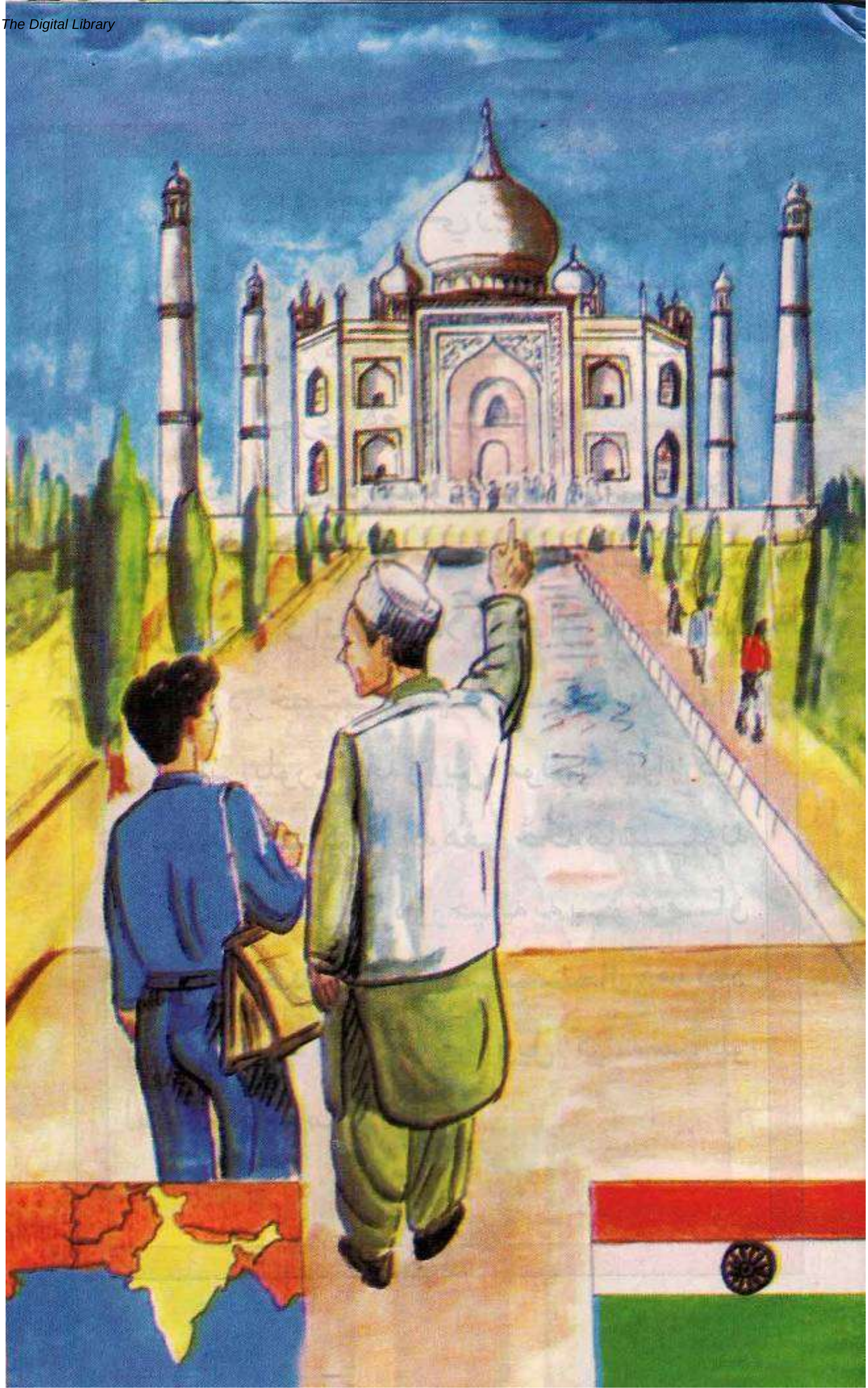

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ په شان په فارسي ژبه خبري کوي. د ایران هلکان زیار کښه او با نظافته خلك دي.

یو ایرانی هلك چې آغا ناصر نومیږي، ورځپاڼې پلوري. هغه ډیر معلومات لري او وايي چې ایران ۵۰ میلیونه نفوس لري. ورڅخه مې و پوښتل چې ته د همدې تهران یې؟ ویې ویل چې نه ګرانه زه اصلاً د اهواز یم خو دلته دژمي در خصتیو د تیرولو لپاره راغلم او ورځپاڼې پلورم. هغه وویل: مونږ په ایران کې اوسپنه او بـه کوو او له هغې څخه ماشینونه جوړوو. ناصر یوه ورځپاڼه په یو تومان پلوري. ما خپل خامکي دستمال هغه ته د ډالې په توګه ورکړ. ناصر وویل: ګرانه ستاسو له ډالۍ څخه مننه کوم.

ketabton.com - The Digital Library

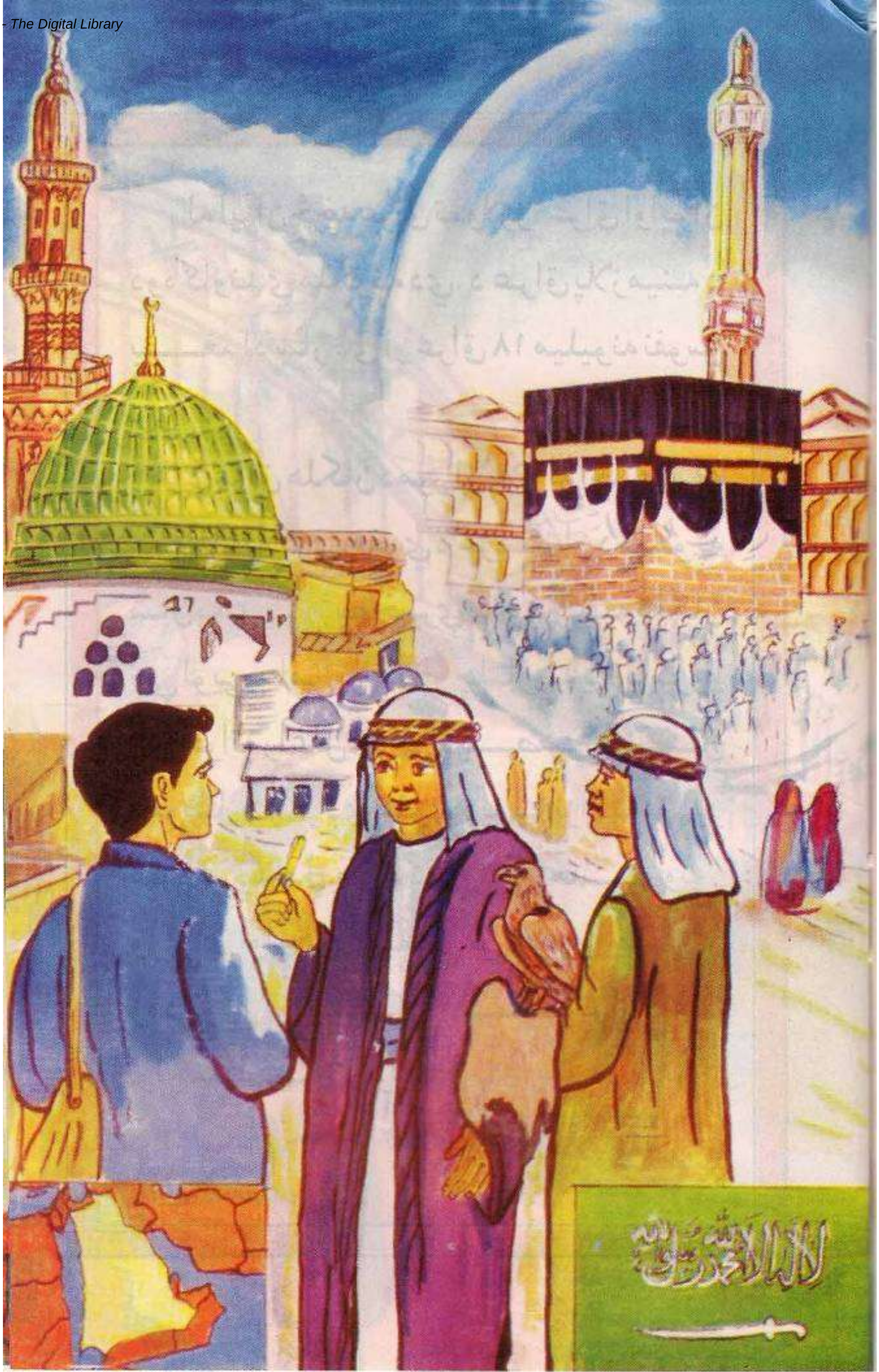

ketabton.com - The Digital Library

له ایران څخه عراق ته ولاړو. عراق او ایران دوه ګاونډي ملکونه دي. د عراق پلازمینه د بغداد ښار دی او عراق ۱۸ میلیونه نفوس لري.

د عراق هلکان د مور او پلار له اجازې پرته هیڅ کار نه کوي. هغوي د عربستان د خلکو په شان په عربي ژبه خبرې کوي. څو تنه هلکان چې لوېې جامې پرځان او چلتارونه یې پر سر وو زما خواته راغلل. یو یې د بصرې او بل د موصل د ښار دی هغوي ډیر با نزاکته او ډیر مؤدب ښکیدل. ما هغوي ته افغانۍ روپۍ ورکړلې او له هغوي نه مې یو دینار واخیست. زه د اتولې پیسې ساتم او د هغو ټولګه (کلکسون) جوړوم.

ketabton.com - The Digital Library

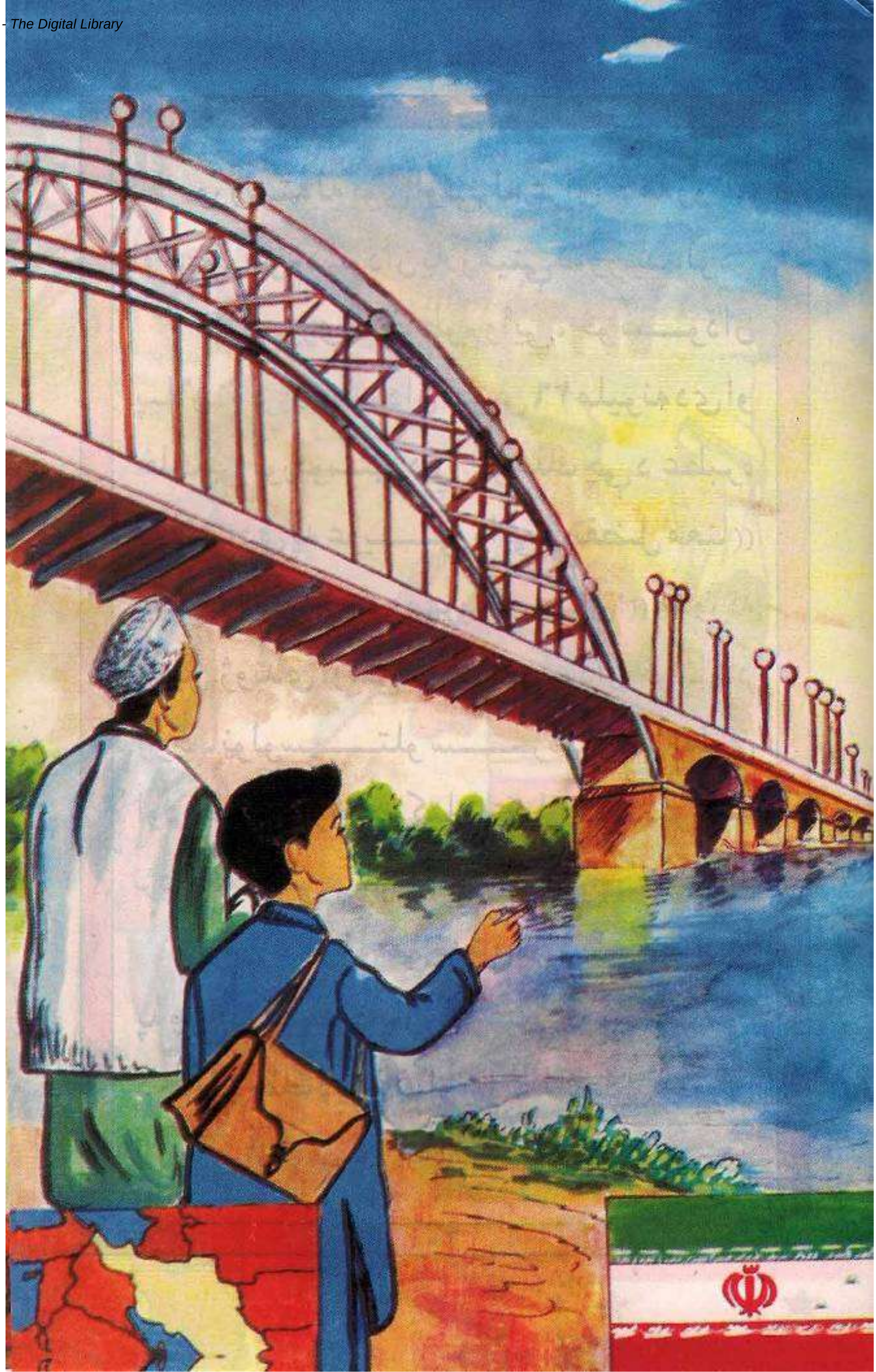

ketabton.com - The Digital Library

وروسته له يوې اونۍ له عراق څخه ووتلو او نن خرطوم د سودان پلازمينې ته ورسيدلو.

د پيل پوزې ته خرطوم وايي، خو سودان پيلان نه لري. د سودان نفوس ۲٦ مليونه دى او خلك يې تورپوستي دي. يو هلك چې د عطبره دولايت دى په عربي وايي: ((تفضل معنا)) يعني ((له مونږ سره مهرباني وكړئ!)) ما ورته وويل: ژوندى اوسئ! د سودان ځوانان د ورځپاڼو لوستلو سره ډيره مينه لري او د مطالعې پروخت كتاب څپلو سترګوته نژدې نه نيسي.

پرون د مرغومي پر ۱۵ مه نيټه د جمعې په ورځ توكيو د جاپان پلازمينې ته ورسيدلو. د جاپان خلك ډير پاك او با نظافته دي. هغوئ

ketabton.com - The Digital Library

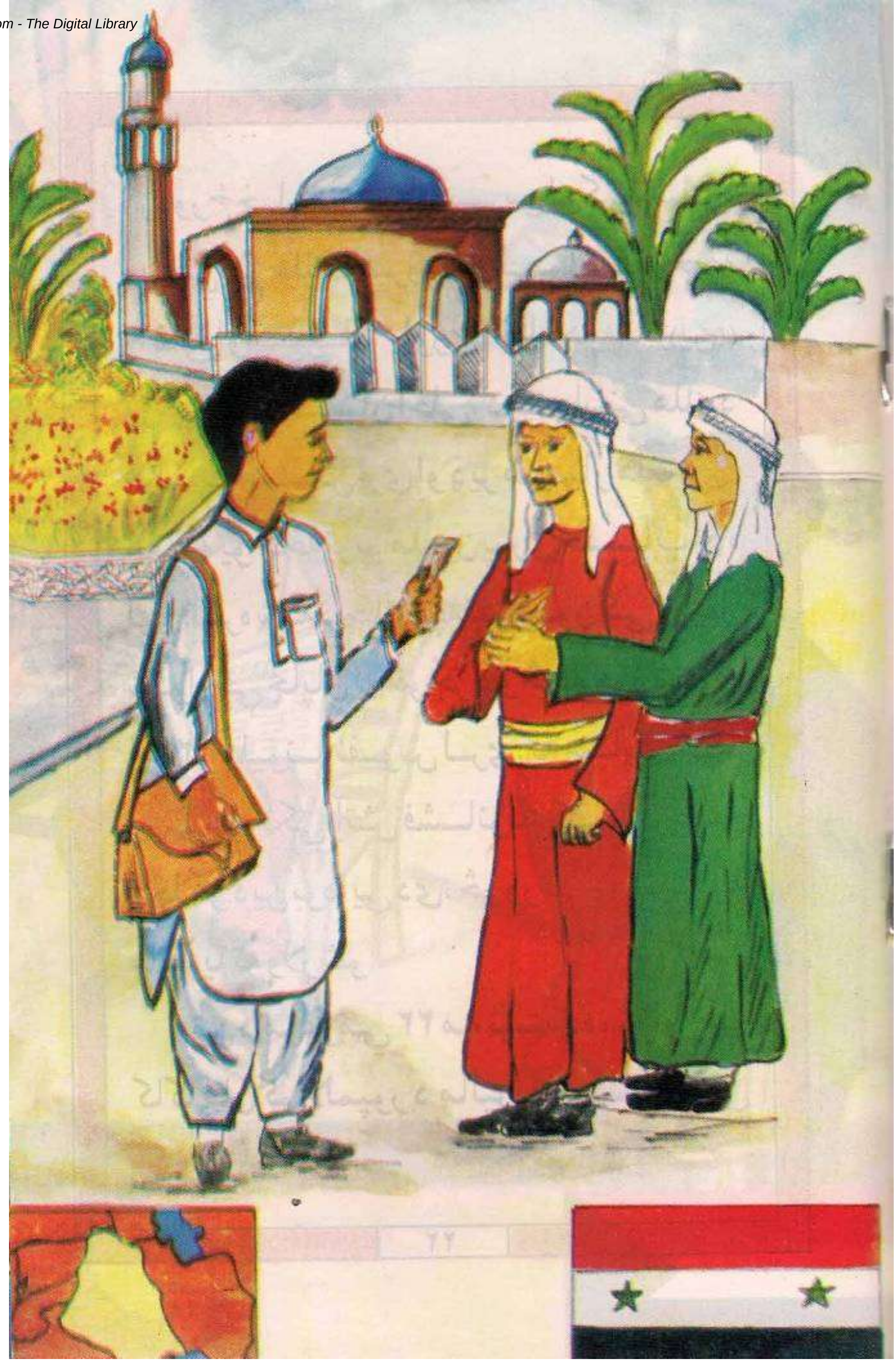

ketabton.com - The Digital Library

هره ورځ خپل غاښونه په برس او کريم سره وينځي. يو هلك د ډېرو شيما له ښارڅخه راغلي او کبان پلوري. خلك هغه ته ((ين)) ورکوي او کبان اخلي. دغه جاپانی هلك د حساب ماشين لري او ډير هوښيار هلك دی. هغه له يو څخه تريو مليون پورې حساب زده لري. تيره شپه د جاپان په تلويزيون کې وويل شول چې جاپان له څو جزيرو څخه جوړ شوی او ۱۲۵ مليونه نفوس لري. په جاپان کې ورغورځونکي (آتش فشانونه) کيږي. د جاپان د خلکو دين بودايي دی. څو ورځې وروسته به ماليزيا ته ولاړ شو.

نن د مرغومي ۲۲ مه نيټه ده، زه او زما کاکاجان کوالالمپور د ماليزيا اسلامي

ketabton.com - The Digital Library

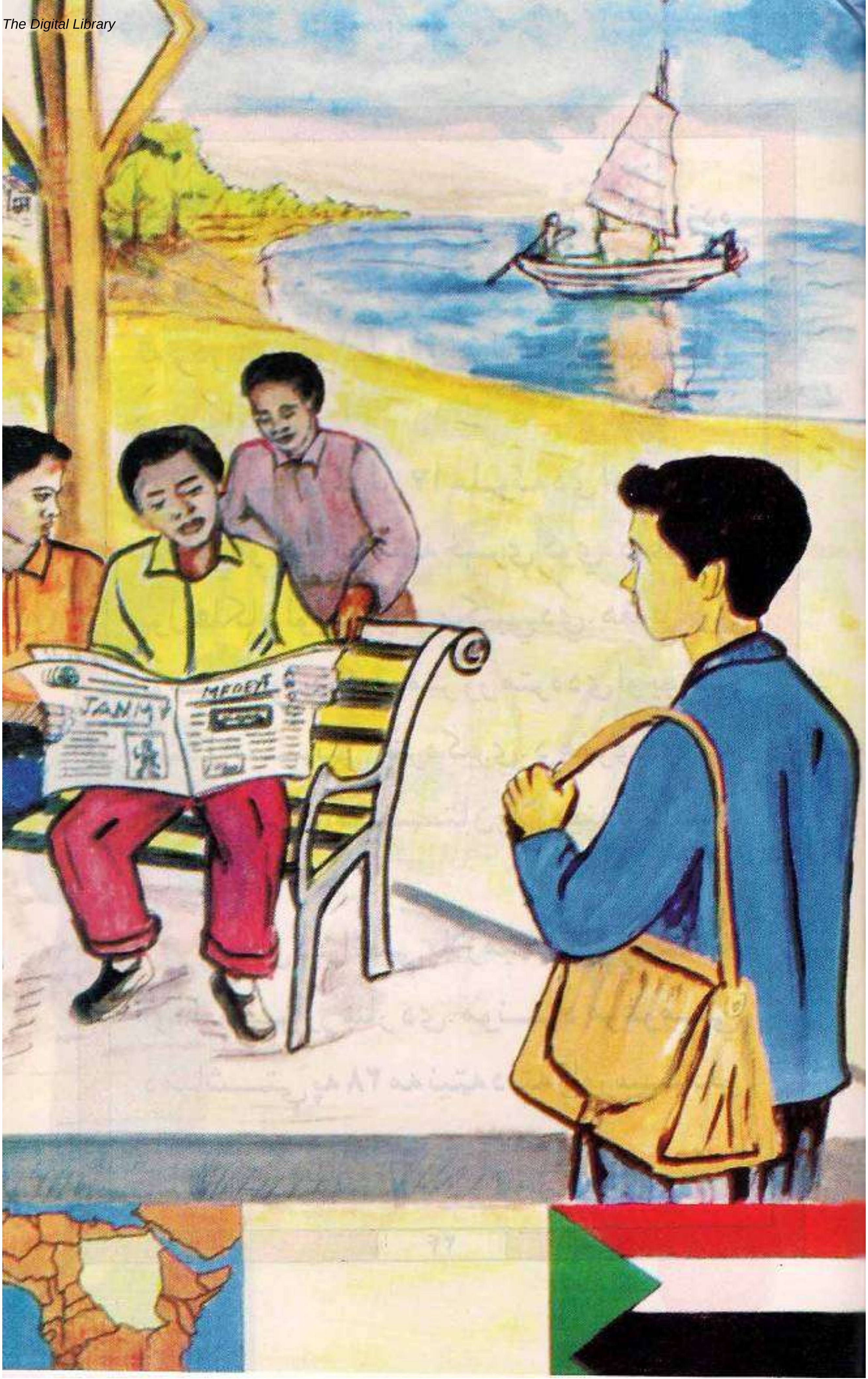

ketabton.com - The Digital Library

مملکت پلازمینې ته ورسېدلو. ډېر زده کوونکي د پنانګې او کوچنګ څخه پلازمینې ته د درس ویلو لپاره راځي او په پلازمینه کې درس وايي.

د مالیزیا نفوس ۱۷ ملیونه دی او خلك په مالایي او چینایي ژبه خبرې کوي. د مالیزیا ټول هلکان لوبغاړي او مکتبي دي. هغوی ټول پوهېږي چې یو کیلو متر زر متره دی او یو متر سل سانتي متره کېږي. د هغوی دوه تنه پوهېدل چې د افغانستان پلازمینه د کابل ښار دی.

پاریس د فرانسې پلازمینه او یو ښایسته او دلیدلو وړ ښار دی. مونږ د مرغومې د میاشتې په ۲۸ مه نیټه دلته راورسېدلو

ketabton.com - The Digital Library

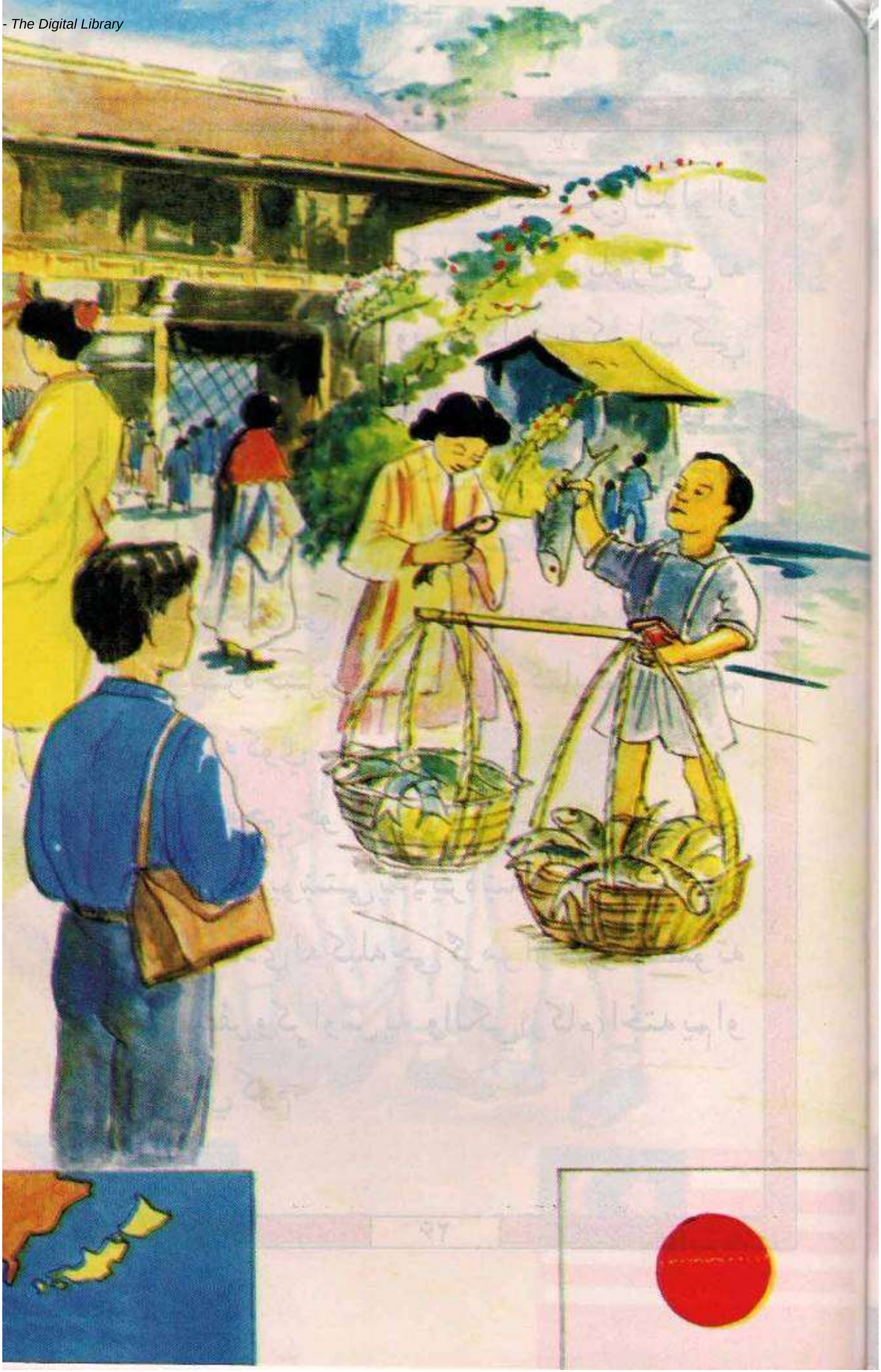

ketabton.com - The Digital Library

اونيغ (مستقـــيماً)د ايفل د بــــرج ليدلو او وروســـته له هغه د كتابـــونو يوپلورنځي ته ولاړو. ما يو كتاب وپيرو دلو. په كتاب كې ليكلي وو چې فرانسه ٥٦ مليونه نفوس لري.

دفرانســــې هلكان او نجونې هره ورځ له خپل مور او پلار څخه يو يو فرانك اخلي او ذخيره كوي يې. هغوي په كتابخونه كې په لوړ آواز سره خبرې نه كوي او په كتابو نو كې هم ليكل نه كوي.

كله چې څوك له يو فرانســوي څخه د كوم ځاى پته وپوښتي په ډيره ښه توګه ورته پته ښايي. ددې له كبله چې ګرمو او سړو منطقو ته مي سفر وكړ اوس په والګي (زكام) اخته يم او پرينجي كوم.

ketabton.com - The Digital Library

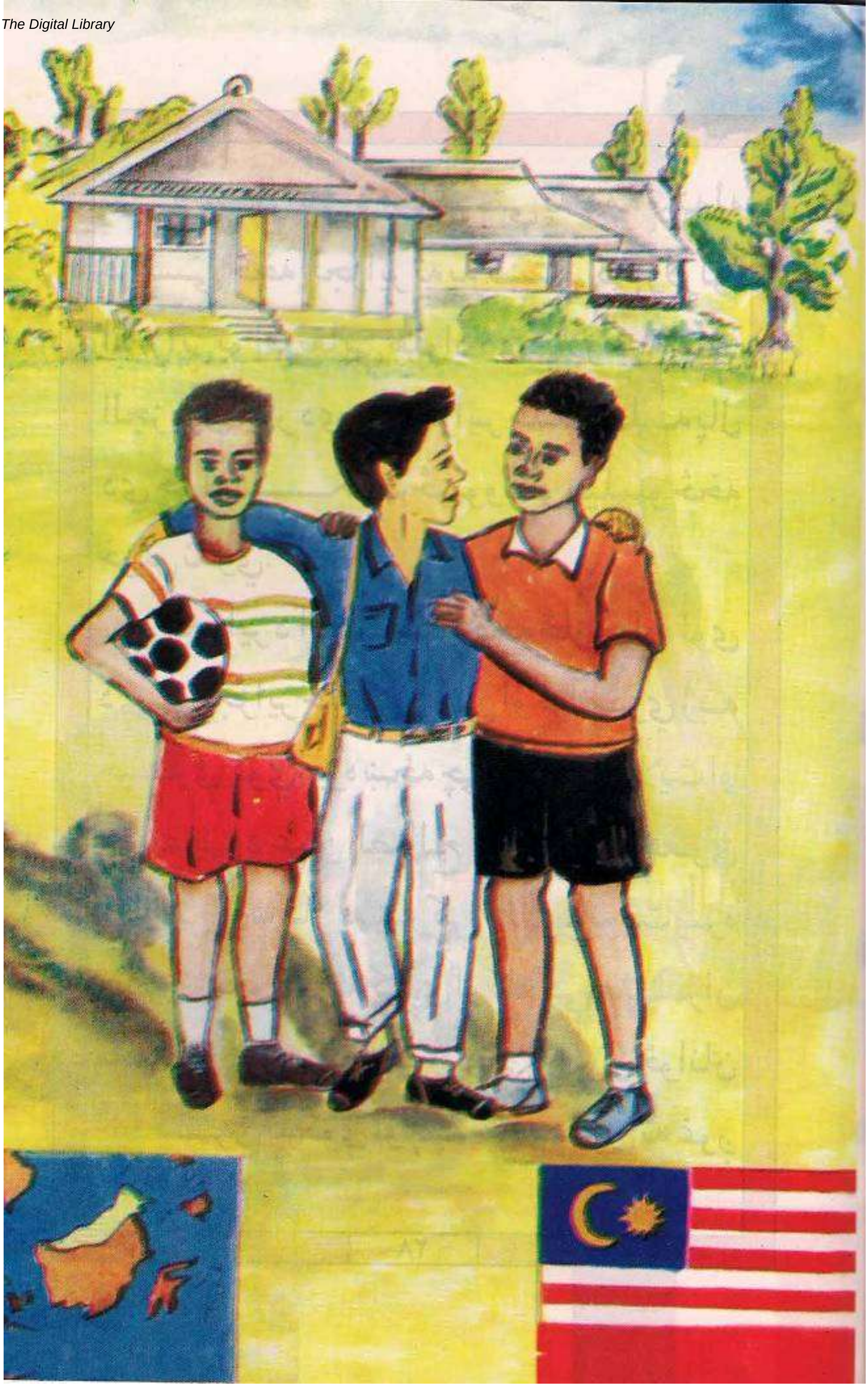

ketabton.com - The Digital Library

د سلواغې د میاشتې په ٤ مه نیټه له فرانسې څخه الجزایر ته په کښتۍ کې ولاړلو. الجزایر یو افریقایي هیواد دی. پلازمینه یې د الجزیرې ښار دی. د الجزایر خلک میلمه پال دي خو له سګرټ څښوونکو میلمنو څخه خوښ نه وي.

الجزایر د افغانستان څخه څلور واره لوی دی. د الجزایر خلک په عربي او فرانسوي ژبه خبرې کوي. یوه ښځه چې د الګار دولایت او خاوند یې د عین الصالح د ولایت وو. هغوي ویل چې دآهاګار په ښارکې خلک په نوبت سره موټرونو ته ورپورته کیږي او کله چې مشران خبرې کوي د الجزایر وړوکي او نوي ځوانان خبرې نه کوي او چپه خوله هغوئ ته غوږ

ketabton.com - The Digital Library

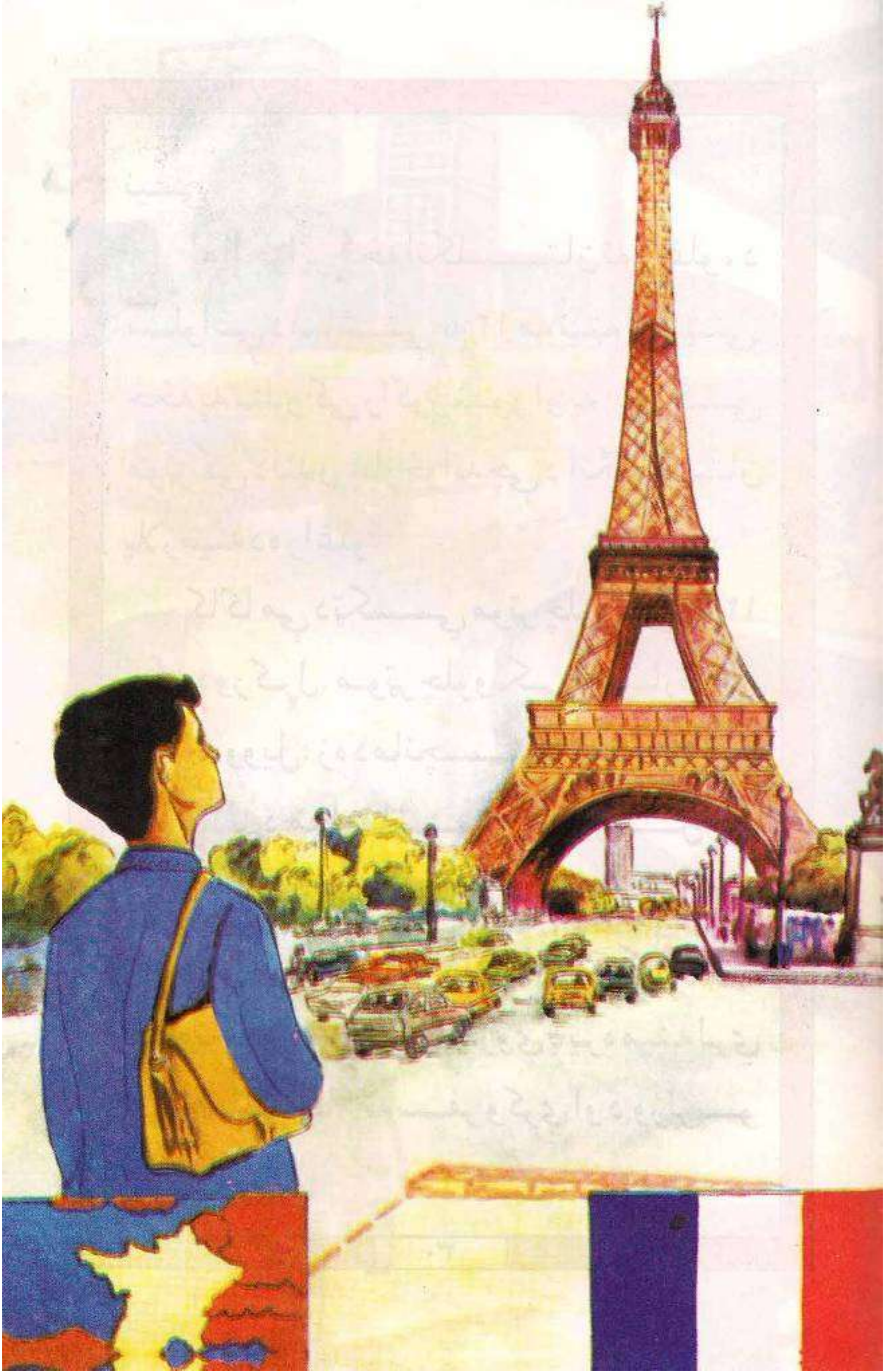

ketabton.com - The Digital Library

نیسي.

له الجزایر څخه انګلستان ته راغلو، د سلواغي د میاشتې په ۱۲ مه نیټه له کښتۍ څخه په بندر کې راکوز شوو او په یو ټکسي موټر کې د لندن ښار خواته چې د انګلستان پلازمینه ده راغلو.

کاکا مې د ټکسي موټر چلوونکي ته ۱۲ پونډه ورکړل. موټر چلوونکي په لیاره کې مونږ ته وویل: زه د مانچستر د ښار یم. هغه زمونږ د معلوماتو لپاره وویل چې انګلستان ۵۷ ملیونه نفوس لري او مونږ په لندن کې په انګلیسي ژبه خبرې کوو. موټر چلوونکي وویل چې زما زوي ډیره مینه لري چې افغانستان ته سفر وکړي او د وزلوبو

ketabton.com - The Digital Library

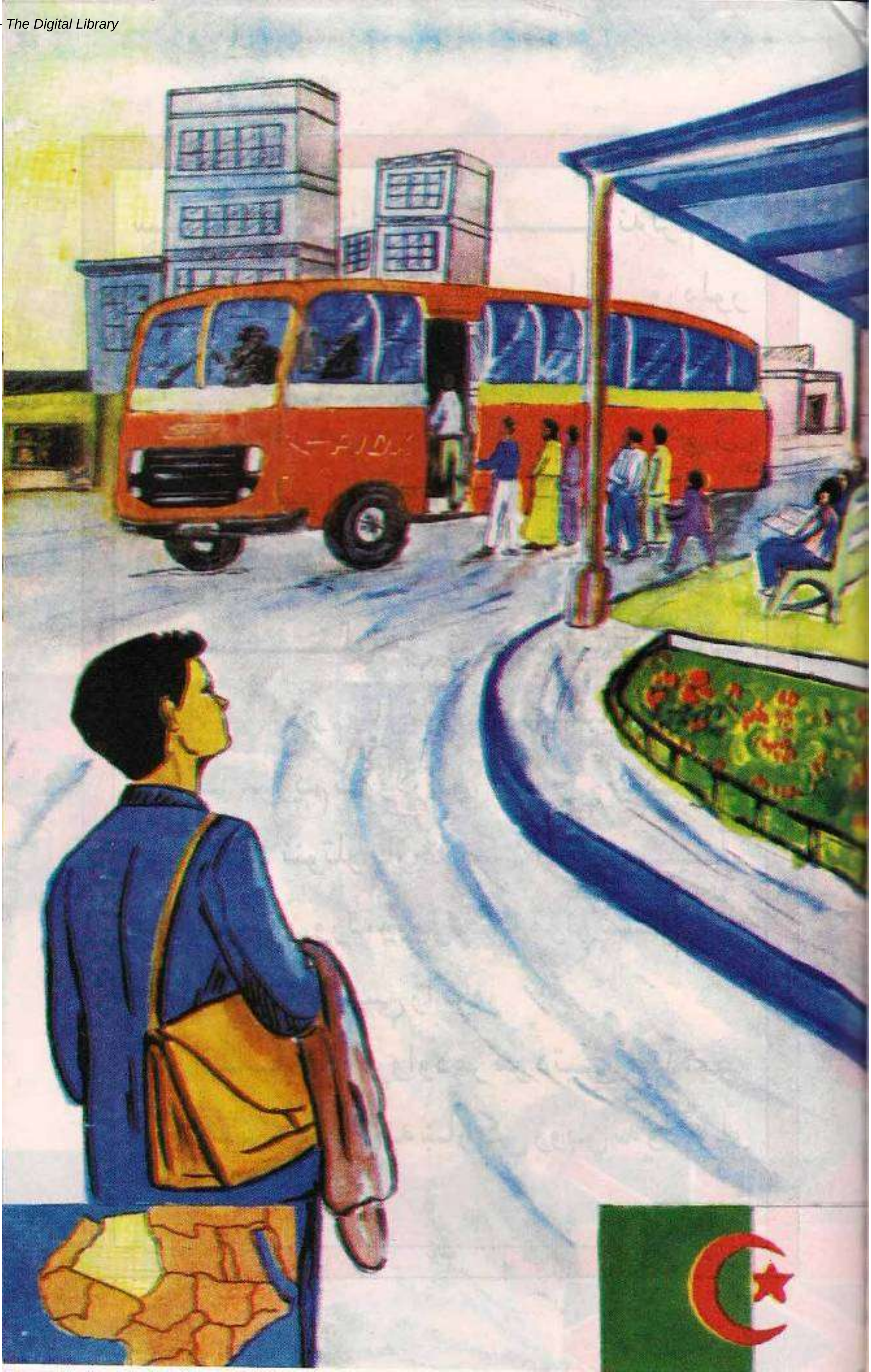

ketabton.com - The Digital Library

سیالیۍ وویني خو زه پیسې نه لرم چې افغانستان ته یې ولیږم. هغه وویل چې وړه لور مې پوهیږي چې یو ملیون لس لکه کیږي.

کاکاجان مې په لندن کې ویلي وو چې ژر به ایتالیا ته ولاړ شوو او هلته به د ایتالیا له موزیم څخه لیدنه وکړو. له همدې امله کله چې د سلواغې په ۱۸ مه نیټه د ایتالیا پلازمینې د روم ښار ته ورسیدلو مونږ د ایتالیا موزیم ته ولاړلو. کله چې کاکا مې موزیم ته د ننوتلو پارچه(ټکټ) اخیستلو موظف سړي ورته وویل چې زمونږ پیسې لیره دي، ماته لیره پیسې راکړه.

ایتالیا د ګوګړواو دمرمر د تیږو معدنونه لري. مونږ د میلان په ښار کې ژوبڼ ته ولاړو او

ketabton.com - The Digital Library

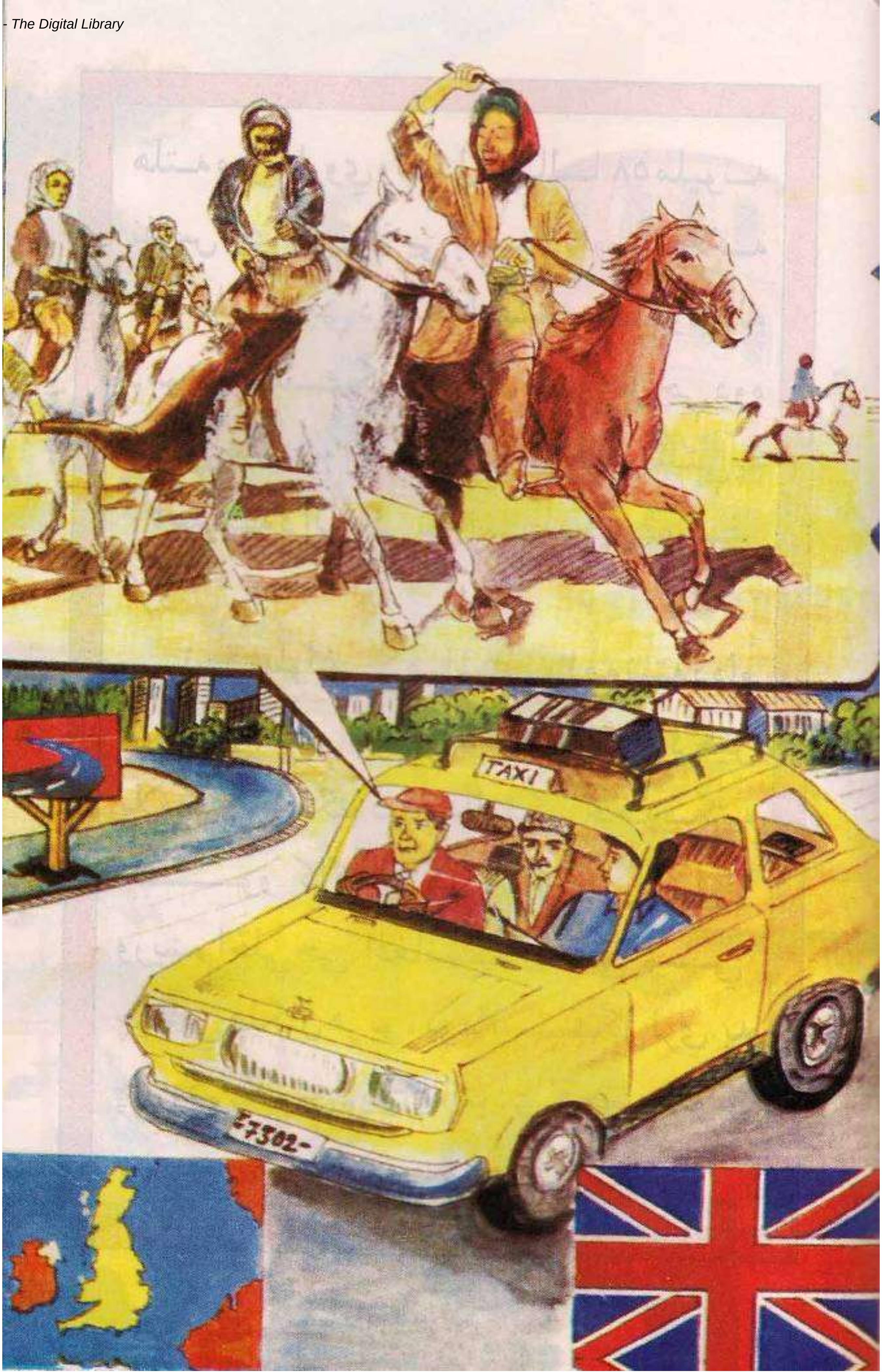

ketabton.com - The Digital Library

هلتــه مــو ثاروي وليــدل. ايتاليــا ٥٨ مليونــه نفوس لري چې ټول يې باسـواده اوبـا اخلاقــه دي. کله مې چې د ايتاليا نقشــــــه وليدله دموزې په شـــــکل وه. کاکا مې وويل چې دوه ورځې وروسته يعنې د سلواغې د مياشتې په ۲۰ مه نيټه د الوتکې په واســـطه چين ته ســـفر کوو.

نن د سلواغې د مياشتې ۲۰ مه نيټه ده او مونږ څو دقيقې مخکې د ۱۱ بـجو څخه د چين پلازمينې پکنګ کې لـه الوتکې څخه ښکتـه شـــــوو. کاکا جان مې دلته چيني لوبڼي او وريښم اخلي چې افغانســـتان ته يې يوســـي. چينا يي هلکان هر يو، يو بايســـــکل لري. په چين کې نفوس ډير زيات دى. د چين نفوس

ketabton.com - The Digital Library

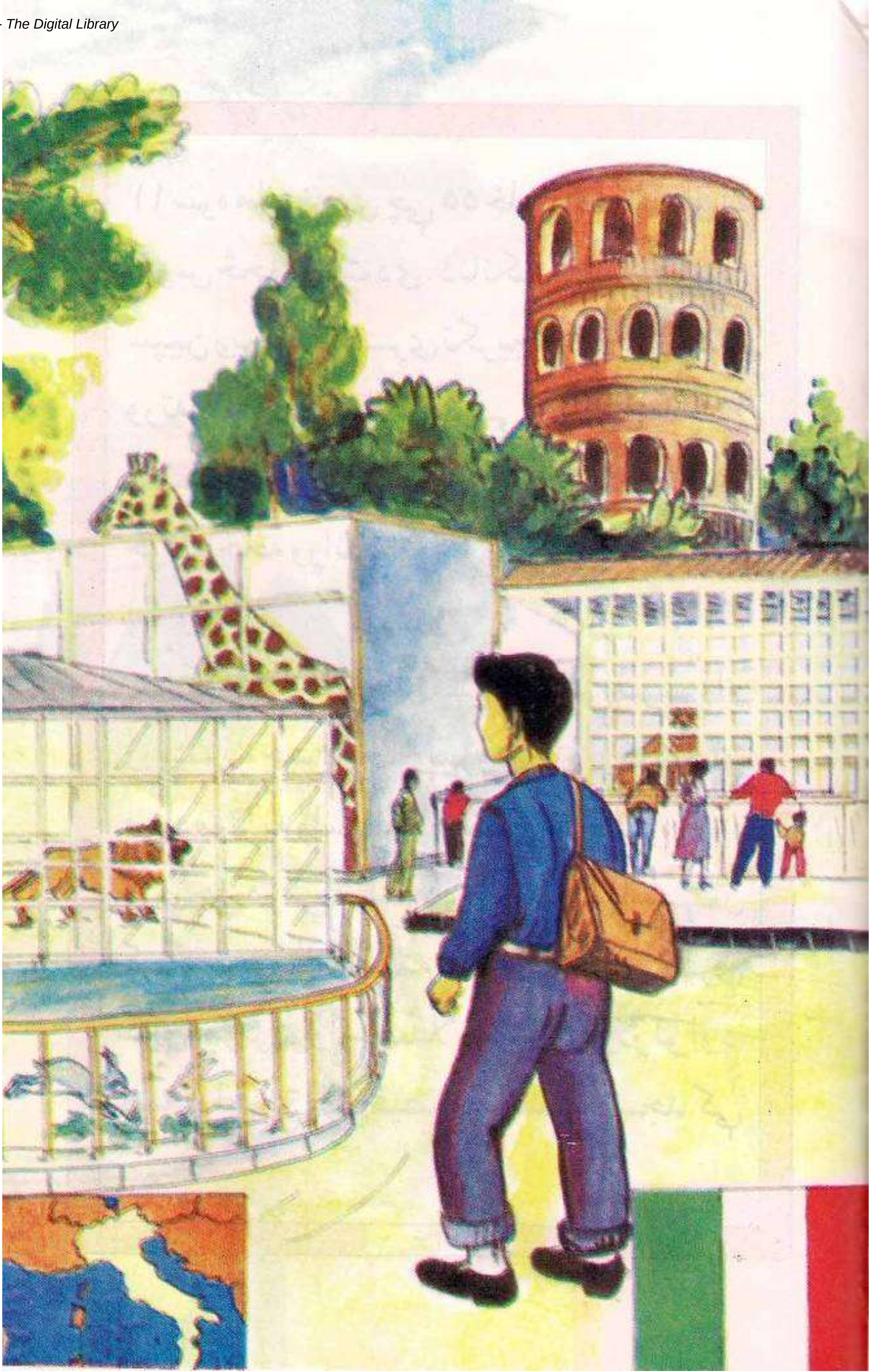

ketabton.com - The Digital Library

۱۱ سوه ملیونه دی چې ۵۵ ځله د افغانستان له نفوس څخه زیات دی. دنانکن په ښار کې یو سپین ږیری سـړی تکریچه پلوري او خلك ورته((یوان)) (چینایي پیسـې) ورکوي. د چین ماشـومان ترکاري خوښه لري او د ترکارۍ له خوړلو څخه وړاندې ترکاري او خپل لاسـونه ښه وینځي.

کله چې کاکاجان مې چینایي لوښي او وریښم له چین څخه وپیرودل، زه او کاکاجان مې د موټر په واسطه پاکستان ته راغلو. سره ددې چې دژمي موسم دی خو هوا په پاکستان کې ګرمه ده. خلك دلته په اردو ژبه خبرې کوي. مونږ یو وار اسلام آباد ته ولاړ لو او د جمعې لمونځ مو د فیصل په مسجد کې

ketabton.com - The Digital Library

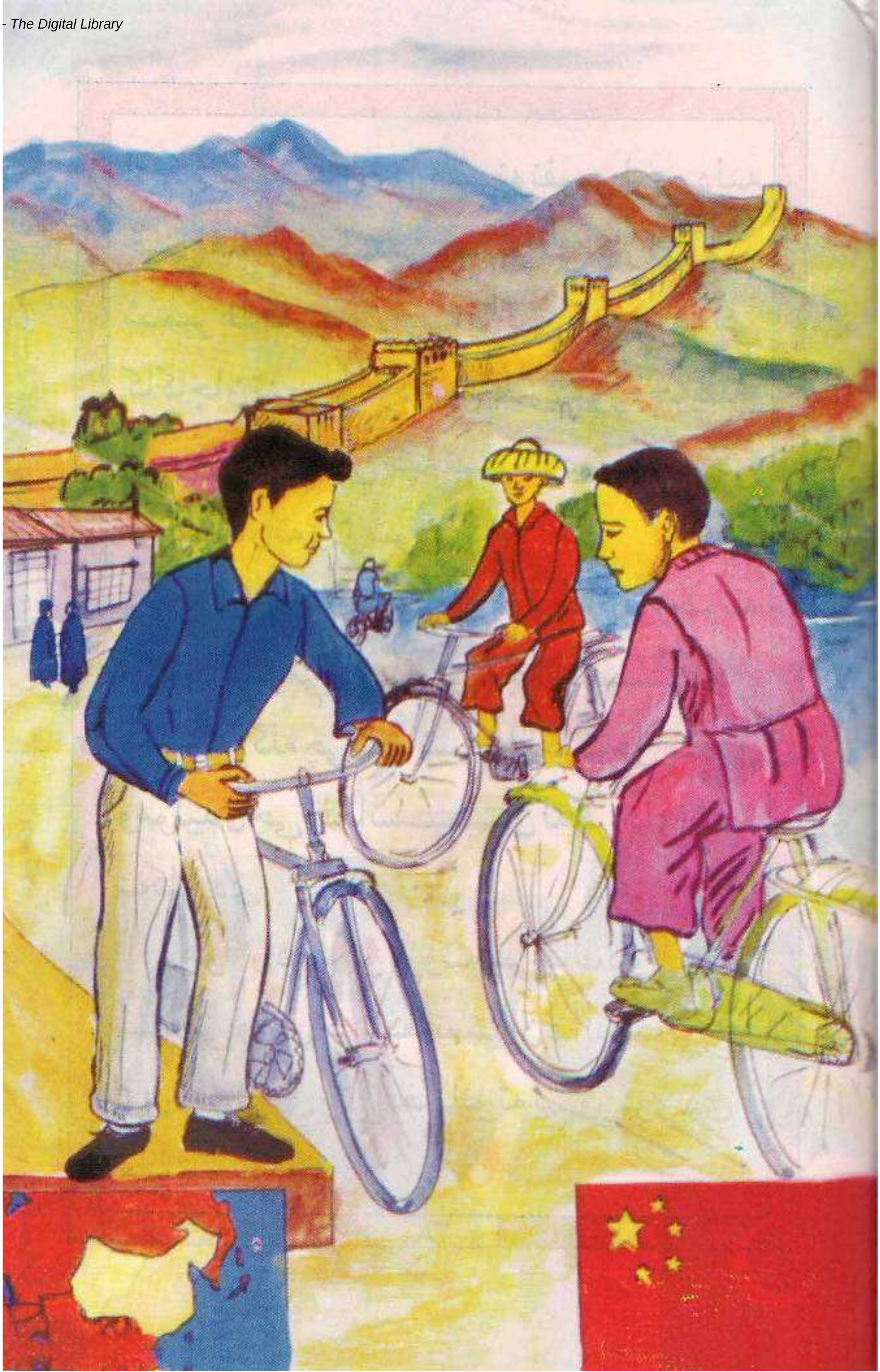

ketabton.com - The Digital Library

اداکړ. پاکستان ۱٤۰ ملیونه نفوس لري. دلته ځینې هلکان د ښوونځیو په بټیو کې کارکوي. یو شمیر هلکان یخې اوبه یا ګني پلوري. ما مې کاکاجان ته وویل: زه خپل پلار، مور، خویندو او ورور پسې خپه شوی یم راځه چې افغانستان ته ولاړ شوو.

د کب په ۲۵ مه نیټه په موټر کې تورخم ته راغلو، دغرمې ډوډۍ مو په جلال آباد کې وخوړله. کله چې افغانستان ته داخل شوو ومولیدل چې افغانستان له هر ځای ښه ښکلی دی.

هوا او د خلکو زړونه یې پاك دي. د ځان سره مې وویل چې افغانستان د الله تعالی(ج) لوی نعمت دی چې افغانانو ته یې ورکړی دی.

ketabton.com - The Digital Library

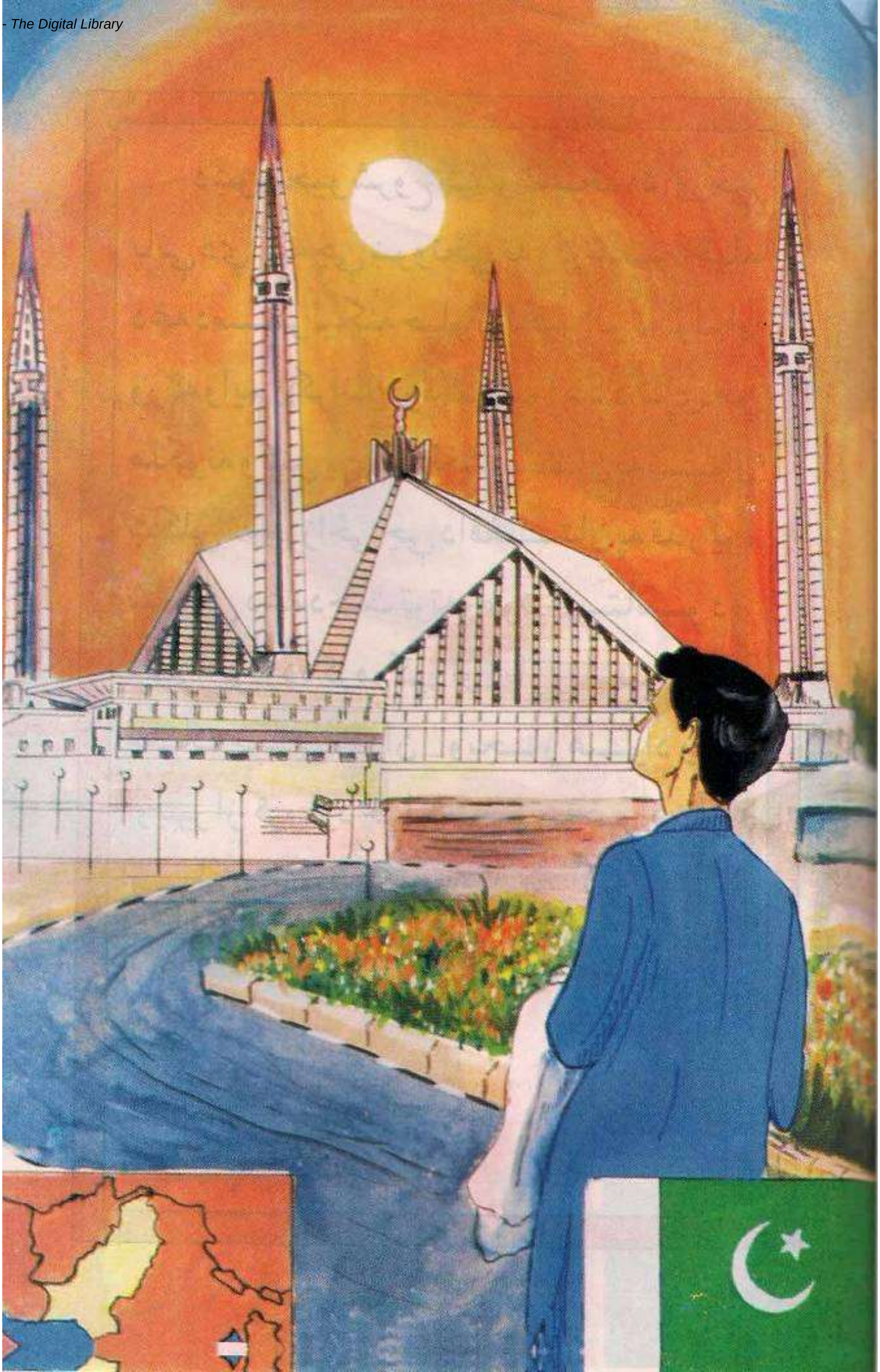

ketabton.com - The Digital Library

دښوونځيو شروع کيدو ته پنځه (۵) ورځې پاتې دي. کله چې ښوونځي ته ولاړشـــم، خپله دغه دســـفر ليکنه خپلو ټولګيوالو ته لولم او ورتـه وايم: ((ګرانـو ټولګيوالـو! مـا د نـړۍ ځو ملکونه وکتل يوهم دافغانســـتان په شـــان ښکلی نه وؤ، راځئ چې دافغانستان په قدرپوه شــوچې دغه دجنت ټوټه زمونږ اوستاســو ده. راځئ چې زده کړه وکړواو زيار وباســو چې دا جنــګ ځپلــی، وران ـ ويجــاړ هيــواد ودان اوښير از کړواود خپل ټاټوبــي په غيږ کې آرام او سوله ييز ژوند وکړو.

پاي

ketabton.com - The Digital Library

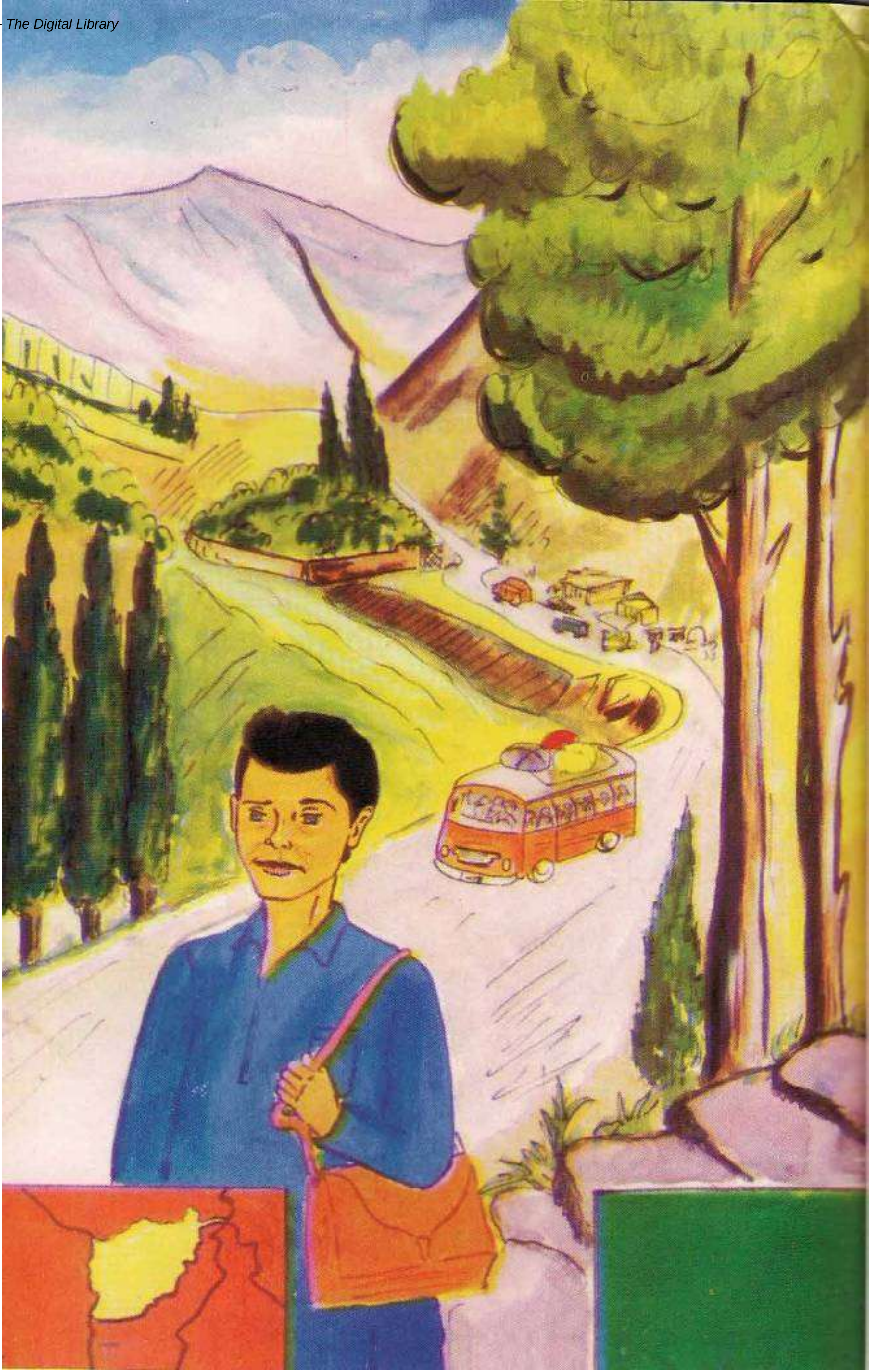

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English